

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula II. Quodlibet est vel non est

urn:nbn:de:bsz:31-102400

petunt nisi κατ' ἄλλο, nempe ratione divinæ naturæ, cum quâ in unitate personæ subsistit. Soli divinæ naturæ insunt immediatè, per se, & tanquàm πρῶτον.

REGULA II.

Quodlibet est vel non est.

I. Quod verbis affirmationis & negationis ita proponitur: *De quolibet affirmatio vel negatio vera est, I. Poster. 1. 83. III. Metaph. 1. 4. & IV. Metaph. 1. 27.* Ubi & ita profertur: *Inter contradictoria non datur medium.*

II. Javellus *IV. Metaph. Qu. IX.* hoc principium idem planè & eisdem sensus esse statuit, cum præcedenti, cui adstipulatur Mendoza *locò supra cit.*

III. Nos cum Fonseca *Lib. IV. Metaph. c. III. Qu. unicâ Sect. II.* Soario *disp. Metaph. III. Sect. III.* pro distinctis habemus. Quam omninò etiam Aristotelis sententiam fuisse, inde colligi potest, quod cum *IV. Metaph. cap. IV. & seqq.* illius veritatem defendisset, *Cap. VII.* demum hoc confirmandum sibi sumit, tanquàm peculiaris quædam argumenta contra protervos requirens.

IV. Soarii fundamentum est: Cum ista duo principia sint *de esse & non esse*, sive de contradicentibus, & verò in contradicentibus quibuslibet duo reperiantur, *repugnantia, & quod careant omni mediò*; prius principium repugnantiam exprimit. Significat enim esse & non esse, sicut &

qualibet contradicentia repugnare sibi invicem, neque simul stare, & de eodem vera esse posse. Posterioris verò sensus est, contradicentia mediæ omni carere, neque simul de eodem falsa esse. quod & Aristoteles docet, quando in principio *Cap. VII. Lib. IV. Metaph.* ait: *At verò neq. inter contradicentia quicquam medium est, sed neutrum est, unum de uno affirmare aut negare;* & , duo contra negantes hoc principium argumentatur. probat, inter contradicentia non dari medium. Ista duo autem, nempe *contradicentia proprie inter se, & medium nullum admittere*, diversa esse probat, Suarez ex eò, quod illud commune sit omnibus oppositis, hoc autem proprium contradicentibus.

V. Regerit Mendoza I. Illud principium: *impossibile est, idem simul esse & non esse*, docente Sorriò, significat repugnantiam contradictoriorum. Hoc verò, *Quodlibet est vel non est*, eorum immediationem, ut ipse loquitur. Sed repugnantia contradictoria & immediata oppositio sunt formaliter idem. Ergò & illa principia sunt formaliter unum.

VI. II. Repugnantia, ut duo conceptus sint & non sint, significat, utrumque conceptus existere non posse. Item significat, utrumque non posse simul existentiam carere. Sed hoc est alterum eorum necessarium esse vel non esse. Ergò illa duo principia sunt unum.

VII. Aoria M
tia imme
esse, quis
esse illa
immedi
diata est
ter aliud
tium per
mediatio
si per im
tia admi
nus inte
contrari
riis (loq
venit. E
trariar
neutræ
contrar
centibu
immedi
Contra
se, ut ha
omnibu
conting
fa esse
quam o
one ma
IIX.

VI

VII. Respondeo ad . Repugnantia contradi-
 ctoria Mendoza nihil aliud est, quam repugnan-
 tia immediata. Hôc modô illa formaliter idem
 esse, quis negaverit? Dico tamen, formaliter aliud
 esse illam repugnantiam contradictoriam sive
 immediatam, ut repugnantia est, aliud, ut imme-
 diata est: quod idem est, ac si dicamus, formaliter
 aliud esse ipsam repugnantiam contradic-
 tium per se consideratam, aliud esse eorum im-
 mediationem. Idq; vel inde perspicitur, quod,
 si per impossibile, ut loqui solent, contradic-
 tia admittent medium, nihil impediret, quò mi-
 nus inter se pugnarent. 2. Quod repugnantia
 contrariorum, ut repugnantia est, ipsis & contra-
 riiis (loquor de propositionibus) æqualiter con-
 venit. Est enim repugnantia propositionum con-
 trariorum tanta, quanta contradictoriarum, cum
 neutra simul vera esse possint? est item omnibus
 contrariis æquè communis, atque est contradi-
 centibus. At immediatio sive repugnantia, ut
 immediata est, non convenit illis æqualiter.
 Contradictoriis enim competit omnibus & per
 se, ut habetur *I. Poster. t. 13.* Contrariis vero non
 omnibus, & per accidens, quoniam in materiâ
 contingenti medium habent, & utraq; earum fal-
 sa esse potest. Quod autem careant non nun-
 quam omni mediô, per accidens est, quia fit rati-
 one materiæ necessariæ, ut explicat Thomas.

II. Ad II. Multis probat Mendoza Mino-

rem, sed in Majore manifesta occurrit petitio
jus, quod est in principio, ut vel ex contrariis
privativè oppositis patet. Nam *videre*, & *cæcus
esse*, sunt duo conceptus, quibus repugnant *simul
esse* & *non esse*, nimirum in eodem; possunt
men simul existentia carere, scilicet in eodem
cum lapis nec videat, nec cæcus sit.

IX. Dicat aliquis, istam propositionem
Quodlibet est vel non est, non tantum significat
esse non esse mediò carere, sed etiam ea pugnat
propterea, quod, nisi pugnant, non rectè
diante particula disjunctiva *vel* enunciarentur
quemadmodum non rectè diceret, quodlibet
esse album & dulce, propterea, quod album & *dulce*
respectu subjecti non pugnant, sed eidem in
se possunt, sicut & lacti ambo simul insunt.

X. Demus, isthæc vera esse, adhuc tamen
distincta manent nostra principia. Concluditur
sic:

Quæcunque propositio tantum significat
tradietoria pugnare, illa sensu diversa
ab ea, quæ vel tantum significat, *ea imm
ata esse*, vel, *ea immediata esse & pug
simul*.

Atqui hæc propositio: *Impossibile est, idem
mul esse & non esse*, tantum significat
tradietoria pugnare; altera verò: *Qu
bet est vel non est*, vel tantum significat
esse immediata, vel utrumque simul, nec

& immediata esse, & pugnare, quemadmodum ex hactenus dictis constat.

Ergo sensu diversa sunt.

XI. Quod si quis hoc loco expetat principium ab illo priori: *Impossibile est, idem simul esse & non esse*, ita diversum, ut, sicut illud solam repugnantiam exprimit; ita hoc solùm carentiam mediis significet, istud hoc modo formari poterit: *Impossibile est, idem neq; affirmari, neque negari de eodem*, Contradictoria non possunt simul esse falsa.

XII. Cui doctrinæ subscribit Julius Pacius in *I. Poster. t. 2.* dum inquit: *Est autem principium omnibus scientiis commune, contradictionis unam partem esse veram, alteram falsam. Hoc principium quamvis unum videatur, tamen duabus partibus constat, & in duo principia dividitur, nempe affirmatio & negatio non sunt simul vera, & non est utraq; simul falsa.*

XIII. Sed missis tandem his, videamus, quomodo Johannes Picus Mirandula in *Lib. de ente & uno Cap. III. & IV.* & eum sequutus Didacus Masius in *Tract. de Transcendentibus*, de hac Regulâ philosophentur. Docent, ens dupliciter sumi: primò, pro omni eo, quod est extra nihil, sive, quod non est nihil. Quod Masius ita explicat, ut asserat, voce entis sic acceptâ tùm id venire, quod est, tùm id quò aliquid est; & sic ipsum esse quoq; esse ens. Secundò, pro concreto, sive ut Picus loquitur, ut concreti nominis faciem habet, &

esse id, quod ipsum esse participat : quemadmodum
 e, c. candidum non est ipse candor, sed quod can-
 dorem participat. Ipsum autem *esse*, quod pro ab-
 stractō habent, negant sic esse ens, cum seipsum
 non participet, nec, ut Mafius explicat, sit id, quod
 est; sed id, quō aliquid est. Si jam ens sumatur in
 primā significatione, nullum dari medium inter
 ens & non ens statuunt, sed verum esse pronun-
 atum Metaphysicū, de quālibet re necessariō dē-
 ci, esse eam, aut non esse; de nullā verō ambo si-
 mul. In posteriori autem acceptione non esse
 verum axioma, sed reperiri aliquid, quod neque
 sit ens, neque non ens, nempe ipsum *esse* abstra-
 ctum. Quod autem ipsum *esse* non sit ens, inde
 patet, quia *ens* est concretum, & tantum id, quod
 est; *Esse* verō non est concretum, neq; id quod est,
 sed id, quō aliquid est. Quod verō neq; sit non ens,
 ex Mafio hoc argumentis probari potest :

Quidquid est non ens, est nihil.

Sed *esse* non est nihil.

E. non est non ens.

XIV. Nos de ipsā distinctione, §. præced. tra-
 ditā, per se jam non sumus solliciti, sed eā stantē,
 quidquam in rerum natura inveniri aut cogitari
 posse, quod inter ens in posteriori significatu, &
 ei oppositum non ens interjectum, neque ad neu-
 trum horum extremorum referendum sit, nega-
 mus, asserimusque, *esse* sub non ente comprehen-
 di, & hanc enunciationem : *Esse non est ens, esse ve-*

ram.

ram. Qu
 jiciunt, c
 prædicat

XV. n
 nullam &
 ens, esse f

stri axio
 tionibus

vel earu
 illæ enun

utraq; si
 tradicen
Esse est e

ipli eun
 veram.

XVI. Major,
 ori, no
 quod el

mirum
 enti in
 quid ell

sionem
 nunc su

XVII. adhuc
 idem
 tam lat

reale, s

ram. Quo jure igitur istam: *Esse est non ens*, re-
jiciunt, cum à negante finitâ ad affirmantem de-
prædicatô infinitô legitima sit consequentia?

XV. Sed posito, dictam consequentiam esse
nullam & utramq; harum: *Esse est ens*, *esse est non*
ens, esse falsam, nihil id derogat universalitati no-
stri axiomatis, quoniam id loquitur de enuncia-
tionibus contradicentibus, in illis dari medium,
vel earum utramq; falsam esse, negans. At duæ
illæ enunciationes non sunt contradicentes, cum
utraq; sit affirmativa, licet sint de prædicatis con-
tradicentibus. Quod attinet has contradicentes:
Esse est ens, *esse non est ens*, inter eas medium dari
ipsi eunt inficias, cum concedant, posteriorem
veram, priorem falsam esse.

XVI. In argumento §. XIII. allato negatur
Major, quia *nihil* opponitur enti in priori & lati-
ori, non in posteriori & angustiori significatu,
quod elucet exiis, quæ in *illô* §. antecedunt, ni-
mirum dictione, hæc acceptâ ita, ut opponitur
enti in secundâ notionæ. Potestque inde ali-
quid esse non ens, ut non sit nihil; quam respon-
sionem pluribus deducere possemus, sed, hæc
nunc sufficient.

XVI. Id hîc, antequàm ad alia progrediamur
adhuc notari volumus: in priori Regula vocem
idem, in hac secunda autem vocem *quodlibet*
tam latè esse extendendas, ut non solum ad ens
reale, sed etiâ ad quodlibet, quod verbis exprimi,

aut mente concipi potest, porrigatur. Quicquid enim mente concipi potest, ut *Chimera*, *Hippocentaurus*, *mons aureus*, *σύνθετος*, illud est, non est, est homo, vel non est homo; neque de eod. dici potest, quod simul sit & non sit, simul sit homo & non sit homo.

REGULA III.

Omne, quod est, quando est, necesse est esse: & omne, quod non est, quando non est, necesse est non esse, Aristoteles

ωβ. equ. c. IX.

I. Dicis: Si omne, quod est, necesse est esse, & quod non est, necesse est non esse, sequitur, in rebus non dari contingentiam, sive nihil esse vel non esse contingentem.

II. Resp. Necessitas est duplex: absoluta, & immutabilitatis ex suppositione. Necessitas absoluta, secundum Gabrielem III. dist. XVI. q. I. est, cujus oppositum includit contradictionem. Absolutam necessitatem, inquit Pererius *Lib. IX. de communibus rerum naturalium principis & affectionibus cap. XIII.* voco eam, quæ simpliciter convenit ex naturâ suâ & secundum omnes temporis differentias, ut, hominem esse animal, absolute necessarium est, quia oppositum ejus, nempe hominem non esse animal, implicat contradictionem. Esse animal enim est ipsa natura hominis, & nullâ temporis differentia potest ipsi non conveni-

venire, tione d ter, si e quâ hy gr. Pe positô gredi.

III. imutabil tingen esse, cu fe ebrri esse, a positô test e esse, a iam e est. Al positô Sic co tamer necess

IV. posse est: o mnen negat Non & om